

TAGHRIF DWAR IŻ-ŻWIEĠ – SKEMA 6

IL-PRIVATE MEMBER'S BILL L-EMENDI GĦALIH IL-MOZZJONI TAL-PN IL-MOZZJONI TAL-PL

1. Kif tgħaddi liġi mill-Parlament?

Jinkiteb Abbozz li jersaq fil-Parlament u jinqara biss it-*Titlu* tal-Abbozz. Dan iġhidulu L-Ewwel Qari.

Jekk jgħaddi mill-I Qari, jitressaq għat-Tieni Qari. F'dan l-istadju jkunu diskussi l-opinjoni u l-prinċipji ġenerali li għandhom x'jaqsmu mas-sugġett tal-liġi.

Jekk jgħaddi mit-II Qari, jitressaq fil-Kumitat tal-Kamra fejn ikun diskuss fid-dettal u jistgħu jsiru emendi għall-Abbozz.

Jekk jgħaddi jitressaq għat-Tielet Qari fejn jerga' jinqara biss it-*Titlu* u jekk jgħaddi jintbagħat għand il-President biex jiffirmah u jsir liġi.

2. Private Member's Bill:

2.1 Fit-6 ta' Lulju, 2010, l-Onor Jeffrey Pullicino Orlando ippreżenta Private Member's Bill biex jintroduci d-divorzju. Il-punti prinċipali tagħha huma li biex jingħata divorzju:

- a) Il-koppja trid tkun għexet separata *de facto* jew *de iure* għal erba' snin;
- b) M'hemmx tama ta' rikonciljazzjoni;
- c) Il-manteniment tal-koppja u tad-dipendenti jkun ingħata kasu.

2.2 Fl-14 ta' Dicembru, 2010, l-Onor JPO flimkien mal-Onor. Evarist Bartolo ipprezentaw private member's bill ieħor li jieħu post dak tat-8 ta' Lulju li pratikament għall-finijiet tagħna, ma nbidel xejn fis-sustanza.

2.3 FiL-5 TA' Jannar 2011, l-onor. JPO u EB ipprezentaw emenda oħra għall-Private Member's Bill li għall-finijiet tagħna ma tibdel xejn fis-sustanza

3. PN

3.1 L-Esekuttiv tal-PN fit-12 ta' Frar addotta rizzoluzzjoni li tgħid li

- a) Il-Parlament jiddiskuti l-Abbozz ta' liġi dwar id-divorzju u jgħaddi mill-istadji kollha tal-proċess normali kif issir liġi;
- b) Jekk jgħaddi mill-istadji kollha, fil-Kumitat tiżdied klawsola skond artiklu 3(1)(a) tal-Att dwar ir-Referenda u dan billi tissoġġetta l-abbozz għall-approvazzjoni b' referendum li għandu jsir apposta fizmien xahrejn wara li jkun approvat l-abbozz.

3.2.1 Din il-proposta tirrispetta r-rwol tal-Parlament u tal-poplu. Fil-Parlament ssir id-diskussjoni fuq l-Abbozz kemm fuq il-prinċipju jekk għandiex tkun introdotta l-leġislazzjoni tad-divorzju jew le; kif ukoll fuq il-parametri tal-liġi. Allura fil-Parlament hemm l-opportunita` li l-abbozz jinbidel jew ma jinbidilx u finalment li jkun approvat jew ma jkunx.

3.2.2. **Jekk il-Parlament ma japprovax l-Abbozz**, kollox jieqaf hemm.

3.2.3. Għaliex ma jkunx hemm bżonn ta' Referendum? Għaliex mill-ewwel mument li kien ipprezentat il-*Private Member's Bill*, intqal li jrid isir referendum għaliex l-ebda partit fil-parlament ma kellu l-introduzzjoni tad-divorzju fil-manifest elettorali tiegħu. Dan huwa ċar, allura li biex ikun introdott id-divorzju huwa rispettuż li jsir referendum, imma biex kollox jibqa' kif inhu m'hemmx bżonn ta' referendu.

3.2.4. **Jekk il-Parlament japprova l-Abbozz** kif oriġinali jew kif emendat, allura (skond ir-rizzoluzzjoni tal-Esekuttiv tal-PN) tiżdied l-emenda fl-Abbozz li jsir referendum.

4. PL

Fl-14 ta' Frar, il-Partit Laburista ressaq mozzjoni fil-Parlament li tgħid:

- a) TAGĦRAF li l-ebda naħa rappreżentata f'dan il-Parlament m'għandha mandat elettorali relatat mal-liġi tad-divorzju f'pajjiżna matul din il-Leġislatura, liema liġi hija waħda maġġuri u li għandha impatt storiku u sinifikattiv ħafna fuq is-socjeta`. tagħna.

- b) Għalhekk, din il-Kamra TIRRI SOLVI li qabel ma tibda tiddibatti il-*Private Members' Bill* (Numru 206), u mhux aktar tard minn sebat (7) ijiem mill-approvazzjoni ta' din ir-Rizoluzzjoni, għandu jissejjaħ Referendum Konsultattiv kif provdut fl-Artikolu 3 tal-Kapitolu 237 tal-Liġijiet ta' Malta, u li dan ir-Referendum Konsultattiv għandu jsir mhux aktar tard minn erbgħin (40) jum minn meta jissejjaħ
- c) TIRRI SOLVI li l-mistoqsija f'dan ir-Referendum Konsultattiv għandha tkun: "Taqbel mal-introduzzjoni tal-għażla tad-divorzju f'każ ta' koppja miżżewġa li tkun ilha separata jew tkun ilha ma tgħix flimkien għal mill-anqas erba' (4) snin, u meta ma jkun hemm l-ebda tama raġjonevoli ta' rikonċiljazzjoni bejn il-miżżewġin, filwaqt li jkun garantit manteniment adegwat u jkunu mharsa t-tfal?"
- d) TIRRI SOLVI li qabel u matul il-kampanja referendarja, m'għandhomx jintużaw fondi pubbliċi favur jew kontra xi opinjoni partikolari;

4.2 **Bil-mozzjoni tal-PL** u maqbula minn JPO se jinqabeż id-dibattitu fil-Parlament.

Se titressaq għar-referendum mistoqsija li tinkludi jekk għandiex tkun introdotta l-legislazzjoni tad-divorzju u kwalifikata **B'XI** (mhux kollha) elementi li hemm fl-abbozz.

4.3 Dan ifisser li waqt li **JPO kellu ċ-ċans li jibdel l-Abbozz tiegħu stess** darbtejn u allura tana tliet verżjonijiet ta' x'irid, la l-Parlament u l-anqas il-poplu permezz tar-rappreżentanti tiegħu mhu se jkollu ċ-ċans li jibdel xi haġa minn dan l-abbozz ta' JPO-Bartolo. Dan mhux ġust u mhux demokratiku.

5 **Bir-Referendum qabel id-diskussjoni fil-Parlament**, il-Parlament se jkollu idejha marbutin. Nassumu li fir-Referendum kif qed ikun propost, l-introduzzjoni tad-divorzju jkun approvat, il-Parlament għalkemm fit-teorija jista' japprova xi emendi għall-abbozz, imma fil-konkret x'ikollu jagħmel? Jagħmel referendum ieħor fuq l-emendi? Ridikolu! Mela x'jagħmel? *Rubber stamp* ir-riżultat tar-Referendum? Ridikolu wkoll.

6 Jekk bir-Referendum, l-introduzzjoni tad-divorzju ma tkunx approvata, nassumi li jieqaf kollox u l-parlament qisu ma jeżistix.

7 Il-mistoqsija kif proposta mill-PL u maqbula minn JPO tagħti biss xi elementi li fih l-abbozz. Kif mistenni dawn l-elementi **jagħmlu l-mistoqsija mxaqqilba sew**

favur l-introduzzjoni tad-divorzju. Allura r-referendum ma jkunx ġust u ma neskludix li dik il-mistoqsija jekk approvata biex tkun imqegħda għar-referendum tkun iċċallingjata kostituzzjonalment.

8 L-elementi imdahhlin fil-mistoqsija jinqasmu f'żewġ kategoriji.

a) Dawk li ddaħhlu biex jagħtu mpressjoni tajba tad-divorzju, imma m'hemmx bżonn jiddaħhlu. Dawn huwa l-manteniment u l-ħarsien tat-tfal. Dawn l-elementi u bosta oħrajn li ma jissemmewx fl-Abbozz hu maħsub għalihom fl-istitut tas-separazzjoni u allura ddaħhlu biss biex jagħtu dehra umana favorevoli lid-divorzju.

b) Hemm imbagħad element li jqiegħed restrizzjoni għad-divorzju, jiġifieri li l-koppja trid tkun ilha erba' snin separata *de iure* u/jew *de facto* u li ma jkunx hemm tama ta rikonċiljazzjoni. L-abbozz, aktar minn darba, jitkellem minn "meditazzjoni" flok minn "medjazzjoni"!!!

9 Imma fl-Abbozz hemm elementi oħra li jekk il-mistoqsija tar-referendum mhux se tkun biss fuq il-principju (taqbel jew ma taqbilx dwar l-introduzzjoni tad-divorzjuż) għandhom jiżdiedu ma' dawk li qed jissemmew diġa`. Fopst oħrajn jistgħu jissemmew dawn:

- ✓ Li biex jingħata d-divorzju m'hemmx bżonn l-ebda raġuni u ma jkun stabbilit l-ebda tort (u dan il-fatt jista' jkollu effett negattiv fuq il-vittma anke f'dak li għandu x'jaqsam manteniment, kustodja u aċċess tat-tfal, eċċ.)
- ✓ Li d-divorzju jingħata wkoll jekk parti waħda biss tkun tridu u l-parti l-oħra ma tkunx tridu.

10 Peress li diġa` ssemmiet li jekk r-referendum ma japprovax l-introduzzjoni tad-divorzju, jerggħu iressquha, tista' ssir klawsola li ma jkunx jista' jitressaq qabel jgħaddu numru speġifiku ta' żmien?